

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีทองคำ

จากการศึกษาความหมาย ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงินผ่านนิติบุคคล ที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ในบทที่ 2 และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน กรณีนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ ในบทที่ 3 นั้น ในบทนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจาก มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพ ค้าอัญมณี และทองคำ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับลักษณะความเสี่ยงภายในประเทศต่อไป

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีค่านิยมผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ

ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและสกัดกั้นมิให้มีการนำเงินที่ได้ จากการกระทำความผิดไปฟอก จึงกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา กำหนดมาตรการทางแพ่ง หรือการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และกำหนดให้สถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน เจ้าหน้าที่ศุลกากร และผู้ประกอบการตามมาตรา 16¹ ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี

¹ มาตรา 16 ให้ผู้ประกอบการดังต่อไปนี้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานในกรณีเป็นธุรกรรม ที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพ ตาม (2) (3) (4) และ (5) ต้องเป็นนิติบุคคล เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยที่มีพยานหลักฐานอันสมควรว่ามี การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินกับ ผู้ประกอบอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ที่มีได้เป็นนิติบุคคล ให้สำนักงานมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบอาชีพ ดังกล่าวรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน

(1) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบัน การเงินตามมาตรา 13

เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ เป็นต้น มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากอาชญากรได้ใช้ช่องทางจากการประกอบอาชีพดังกล่าวข้างต้น เป็นแหล่งในการฟอกเงิน ประกอบกับผลการประเมินความเสี่ยงระดับชาติ (National Risk Assessment – NRA) ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมายให้สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเสี่ยงระดับชาติ ได้ผลการวิจัยออกมาว่า “กิจการค้าทองคำ อัญมณี เป็นภาคธุรกิจที่อาชญากรมักใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน เนื่องจากมีร้านค้าประเภทนี้กระจายทั่วไปในประเทศเป็นจำนวนมาก การซื้อขายดำเนินการได้สะดวก และหน่วยงานกำกับดูแลไม่อาจตรวจสอบได้อย่างทั่วถึง” จึงกำหนดให้นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าวมีหน้าที่ ดังนี้

- 1) รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน²
- 2) จัดให้ลูกค้าแสดงตน (Know Your Customer: KYC) ทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง³

(2) ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ

(3) ผู้ประกอบอาชีพค้าหรือให้เช่าซื้อรถยนต์

(4) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์

(5) ผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

(6) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับหรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(7) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(8) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(9) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(10) ผู้ประกอบอาชีพที่ดำเนินธุรกิจทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่มีใช้เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งปรากฏผลจากการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายว่ามีความเสี่ยงที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552. มาตรา 16.

³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552. มาตรา 20.

3) การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD)⁴

4) เก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตน⁵ และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า⁶

5) ต้องจัดให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำรายงานหรือควบคุมการจัดทำรายงานการจัดให้ลูกค้าแสดงตน และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย⁷

นอกจากนี้ ได้กำหนดมาตรการลงโทษในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยกำหนดโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง⁸ และในกรณีที่รายงานการทำธุรกรรมอันเป็นเท็จ หรือปกปิดความจริงที่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก็มีโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁹ ซึ่งถือเป็นโทษที่ค่อนข้างรุนแรง

แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวกลับมิได้กำหนดนิยามของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ ว่ามีความหมายครอบคลุมเพียงใด และหมายรวมถึงอัญมณีสังเคราะห์ หรือทองเค (ทองคำซึ่งผสมกับโลหะอื่นๆ) ด้วยหรือไม่ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าวเป็นอย่างมาก

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย และข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน พบว่า

⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558. มาตรา 20/1.

⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552. มาตรา 22.

⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558. มาตรา 22/1.

⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558. มาตรา 21/3.

⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558. มาตรา 62.

⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558. มาตรา 63.

สหรัฐอเมริกา ได้มีกลุ่มบุคคลเสนอคำร้องไปยัง FinCEN (Financial Crime Enforcement Network) เพื่อขอให้พิจารณาว่าอัญมณีและทองคำมีความหมายครอบคลุมเพียงใด¹⁰ ซึ่งในการพิจารณาดังกล่าวจะต้องกระทำภายในขอบเขตของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและไม่ฝ่าฝืนกฎหมายรัฐธรรมนูญ และต้องมีการทำประชาวิจารณ์และประกาศให้สาธารณชนได้ทราบผ่านทางกรพิมพ์เผยแพร่ใน Federal Register ระบุการทำงานทุกขั้นตอนอย่างละเอียดตั้งแต่การยื่นข้อเสนอขอจัดทำกฎระเบียบ (proposed rules) ไปจนถึงการได้มาซึ่งกฎระเบียบท้ายสุด (final rules) นอกจากนี้ ต้องทำการวิเคราะห์ผลกระทบของข้อเสนอขอจัดทำกฎระเบียบที่มีต่อธุรกิจขนาดเล็ก รัฐบาลมลรัฐ รัฐบาลท้องถิ่น รัฐบาลชนเผ่าพื้นเมือง และรัฐบาลกลางด้วย

ผลของการพิจารณาดังกล่าวทำให้เกิดระเบียบข้อบังคับ ปรากฏตาม Title 31 Subtitle B Chapter X Part 1027 ของ Code of Federal Regulations ซึ่งได้กำหนดนิยาม ดังนี้

อัญมณี (Jewel) หมายถึง สารอินทรีย์ที่มีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัวในด้าน ความสวยงาม (Beauty) ความคงทน (Durability) ความหายาก (Rarity) และมีค่า รวมถึงไข่มุก อำพัน และปะการัง

โลหะมีค่า (Precious metal) หมายถึง ทอง, อิริเดียม, ออสเมียม, แพลเลเดียม, แพลทินัม, โรเดียม, รูทีเนียมหรือเงิน ที่มีความบริสุทธิ์ตั้งแต่ 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

หินมีค่า (Precious stone) หมายถึง สารที่มีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัวในด้าน ความสวยงาม (Beauty) ความคงทน (Durability) ความหายาก (Rarity) และมีค่า รวมถึงเพชร, คอรัันดัม, ทับทิม, ไพโรฟิลิน, เบริลเลียม, มรกต, อความารีน, chrysoberyl, spinel, บุษราคัม, zircon, ทัวร์มาลีน, โกเมน, คริสตัลควอตซ์, คริสตัลลีน, ผลึกควอตซ์โอติวิน, peridot, tanzanite, หยก, nephrite jade, spodumene, feldspar, เทอร์คอยส์, lapis lazuli และโอปอล

อังกฤษ ได้มีการกำหนดนิยามของบุคคลที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ ปรากฏตาม Money laundering supervision for high value dealers และ Anti-money laundering supervision: guidance for high value dealers โดยตัวแทนจำหน่ายที่มีมูลค่าสูง (high value dealers) ได้แก่ ทอง เครื่องประดับ แอลกอฮอล์ ศิลปะวัตถุ เรือ เรือยอชต์ รถยนต์ เฟอ์นิเจอร์ของใช้ในครัวเรือน เป็นต้น ที่รับหรือจ่ายด้วยเงินสด มูลค่าตั้งแต่ 10,000 ยูโรขึ้นไป (หรือเทียบเท่าในสกุลเงินใดๆ) เพื่อแลกกับสินค้า

¹⁰ Financial Crimes Enforcement Network. *Definition of Precious Metals in the Interim Final Rule Requiring Anti-Money Laundering Programs for Dealers in Precious Metals, Stones, or Jewels*. (Online). Available: <https://www.fincen.gov/resources/statutes-regulations/administrative-rulings/definition-precious-metals-interim-final-rule>. [2018, 23 May].

ออสเตรเลีย ได้กำหนดนิยามของ Bullion ว่าหมายถึง ทองคำ เงิน แพลทินัม หรือ แพลเลเดียม ปรากฏตามมาตรา 6 แห่ง Anti-Money Laundering and Counter - Terrorism Financing Act

คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force - FATF) ได้กำหนดข้อเสนอแนะที่เป็นมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง เพื่อให้แต่ละประเทศนำไปใช้ โดยปรับให้สอดคล้องกับสภาพการณ์เฉพาะของแต่ละประเทศ โดยเน้นในด้านที่ยังมีความเสี่ยงสูง หรือด้านที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติม ซึ่งในลำดับแรกแต่ละประเทศควรระบุ ประเมิน และทำความเข้าใจความเสี่ยงเกี่ยวกับการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หลังจากนั้นจึงนำมาตราการที่เหมาะสมมาบรรเทาความเสี่ยงดังกล่าว โดยมีกระบวนการบริหารจัดการตามความเสี่ยง (Risk Based Approach - RBA) และเปิดโอกาสให้ประเทศต่าง ๆ นำมาตรการที่มีความยืดหยุ่นมาใช้ได้ภายในกรอบข้อเสนอแนะ FATF ซึ่งจะช่วยให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับลักษณะความเสี่ยงของประเทศ¹¹

จากการเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรณีผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และ ออสเตรเลีย ประกอบกับข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน พบว่า ประเทศไทยมิได้มีการกำหนดนิยามของผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณีและทองคำไว้ ว่าจะมีความหมายครอบคลุมเพียงใด ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกำหนดว่าผู้ใดบ้าง เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่งผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลยพินิจในการตีความกฎหมาย (Interpretation of law) ทำให้เกิดปัญหาการตีความที่แตกต่างกัน ซึ่งหากตีความตามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์หรือแนวโน้มของอัญมณีและทองคำที่อาชญากรใช้ในการฟอกเงิน จะเป็นการสร้างภาระให้แก่นิติบุคคลที่ผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณีและทองคำบางประเภท ที่อาชญากรไม่นิยมใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน ต้องมีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมและหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ก็เป็นการเพิ่มภาระให้แก่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ต้องรับรายงานธุรกรรมเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์รายงานธุรกรรมเพื่อหาร่องรอยทางการเงินหรือวิเคราะห์วิธีการในการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มภาระในการที่ต้องกำกับดูแลนิติบุคคลที่ผู้ประกอบการอาชีพดังกล่าวให้ปฏิบัติตามกฎหมาย

¹¹ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2555). *มาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง: ข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน*. หน้า 11.

รวมถึงเพิ่มค่าใช้จ่ายสำหรับจัดจ้างบุคลากรเพื่อดำเนินการดังกล่าว ส่งผลให้สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แก่นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ควรมีการกำหนดความหมายที่ชัดเจนของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีหรือทองคำ ว่าหมายถึงนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีหรือทองคำประเภทใดบ้าง ซึ่งในการกำหนดนิยาม ความหมายดังกล่าวข้างต้น ต้องเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการตามความเสี่ยง (Risk Based Approach: RBA) เช่น นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีหรือทองคำประเภทใดมีความเสี่ยงที่จะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน ก็ควรมีการควบคุมและกำกับดูแลนิติบุคคลประเภทนั้น มิใช่ควบคุมและกำกับดูแลนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีหรือทองคำทุกประเภทโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยง

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดนิยามของลูกค้า และผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวของผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณีทองคำ

เนื่องจากกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559 ได้กำหนดนิยามของลูกค้า และผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ดังนี้

ลูกค้า หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) หรือ (10)¹²

ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) หรือ (10) โดยไม่เคยจัดให้มีการแสดงตนและดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้นมาก่อน¹³

จากคำนิยามดังกล่าวสร้างความสับสนในการปฏิบัติตามกฎหมายแก่นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ เนื่องจากหากพิจารณาตามกฎกระทรวงข้างต้น ผู้ที่ทำธุรกรรมกับนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำธุรกรรม

¹² กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559. ข้อ 2.

¹³ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559. ข้อ 2.

เป็นครั้งคราว เนื่องจากมีลักษณะเป็นการทำธุรกรรมครั้งคราว และมีได้มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจ แต่ในทางธุรกิจของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำต่างก็เรียกผู้ที่ทำธุรกรรมกับตนว่าลูกค้าทั้งหมด ซึ่งหากนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำเข้าใจคลาดเคลื่อน จะส่งผลกระทบต่อการจัดให้ลูกค้าแสดงตนและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำจัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม เว้นแต่ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวให้แสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป¹⁴ และในกรณีการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ต้องดำเนินการเมื่อเริ่มมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า หรือมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ไม่ว่าจะครั้งเดียวหรือหลายครั้งที่มีร่องรอยความต่อเนื่องรวมกันมีมูลค่าตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป¹⁵

จากการเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย พบว่า กฎหมายของประเทศดังกล่าว ต่างระบุว่า ผู้ที่ทำธุรกรรมกับผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ คือลูกค้าทั้งหมด ไม่มีการกำหนดลักษณะของผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวไว้ จะกำหนดแค่เพียงลักษณะของธุรกรรมครั้งคราว (occasional transaction) ซึ่งการกำหนดลักษณะของผู้ที่ทำธุรกรรมกับผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ มีเพียงลูกค้าเท่านั้น ส่งผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเพื่อแก้ไขปัญหาในการตีความว่ากลุ่มใดคือลูกค้า กลุ่มใดคือผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ควรกำหนดให้ผู้ที่ทำธุรกรรมกับนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ คือลูกค้าเพียงอย่างเดียว

¹⁴ กฎกระทรวงกำหนดธุรกรรมที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน พ.ศ. 2559. ข้อ 5.

¹⁵ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559. ข้อ 17.

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน (Know Your Customer: KYC) และตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) ของผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณี ทองคำ

เนื่องจากกฎกระทรวงกำหนดธุรกรรมที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559 กำหนดให้นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน (Know Your Customer: KYC) และตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) ในกรณีที่ลูกค้าให้ดำเนินการก่อนการทำธุรกรรม/เริ่มมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ส่วนผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวให้ดำเนินการเมื่อทำธุรกรรมที่มีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป

แต่ข้อแนะนำ FATF ได้กำหนดมาตรการสำหรับผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายโลหะมีค่าและซื้อขายอัญมณี ดังนี้

- การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) และการเก็บรักษาหลักฐาน

- มาตรการควบคุมภายในและสาขาต่างประเทศและบริษัทในเครือ
- มาตรการเกี่ยวกับประเทศที่มีความเสี่ยงสูง
- การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ในกรณีที่มีการทำธุรกรรมเงินสดกับลูกค้าในจำนวนเท่ากับหรือสูงกว่าเพดานที่กำหนดไว้ (15,000 เหรียญสหรัฐ/ยูโร หรือประมาณ 450,000 บาท)¹⁶

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อแนะนำ FATF ประเทศไทยกำหนดจำนวนเงินที่เป็นเงื่อนไขในการจัดให้ลูกค้าแสดงตนและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าไว้แตกต่างจากข้อแนะนำ FATF ที่กำหนดให้นิติบุคคลผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ดำเนินการในกรณีที่มีการทำธุรกรรมเงินสดกับลูกค้าในจำนวนเท่ากับหรือสูงกว่า 15,000 เหรียญสหรัฐ/ยูโรหรือประมาณ 450,000 บาท แต่ประเทศไทยกำหนดให้ต้องดำเนินการกับลูกค้าทุกราย และในกรณีของผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ต้องดำเนินการเมื่อมีการทำธุรกรรมตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป จึงเป็นการสร้างภาระให้แก่นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ในการจัดให้ลูกค้าแสดงตนและ

¹⁶ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2556). ระเบียบวิธีเพื่อการประเมินการปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF และการประเมินประสิทธิผลของระบบ AML/CFT. หน้า 87.

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า นอกจากนี้ ก็เป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชน ผู้ทำธุรกรรมที่จะต้องจัดเตรียมข้อมูลการแสดงผล เพื่อใช้ในการทำธุรกรรมกับนิติบุคคลที่ประกอบ อาชีพดังกล่าว ซึ่งเพิ่มความยุ่งยากและสูญเสียเวลาในการประกอบธุรกิจของบุคคลเหล่านั้น

ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรนำข้อแนะนำ FATF มาพิจารณาและปรับใช้ โดยการปรับ จำนวนเงินที่เป็นเงื่อนไขในการจัดให้ลูกค้าแสดงผลและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับลูกค้าให้เหมาะสม และสอดคล้องกับข้อแนะนำของ FATF เพื่อมิให้มีลักษณะเป็นการก่อ ความเดือนร้อนแก่ผู้ประกอบการอาชีพรายย่อย และประชาชนที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร¹⁷

4.4 วิเคราะห์ผลกระทบจากมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เนื่องจากประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับ ที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ มีหน้าที่ตามหมวด 2 การรายงานและการแสดงผล แต่กลับมิได้กำหนดนิยามของนิติบุคคลดังกล่าวว่ามีความหมายครอบคลุมเพียงใด และหมายความ รวมถึงอัญมณีสังเคราะห์ หรือทองเค (ทองคำซึ่งผสมกับโลหะอื่นๆ) ด้วยหรือไม่ ทำให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลยพินิจในการตีความกฎหมาย (Interpretation of law) เพื่อทราบว่ายกเว้นค่า ในบทบัญญัติของกฎหมายมีความหมายอย่างไร ซึ่งมีหลักการตีความกฎหมาย ดังนี้

1) การตีความตามตัวอักษร จากการสืบค้นกฎหมายอื่นๆ เพื่อหาความหมายของอัญมณี และทองคำ พบว่าพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ 8) พุทธศักราช 2485 ได้กำหนดความหมายของทองคำและเพชรพลอย ดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชกฤษฎีกานี้

(1) “ทองคำ” และ “ทองคำขาว” หมายความรวมถึง

ก. แร่ทองคำ และแร่ทองคำขาว

ข. เนื้อทองคำ และเนื้อทองคำขาว ไม่ว่าจะเป็นแท่ง ก้อน แผ่น หรือ รูปอื่น หรือผสมกับสิ่งอื่นใด

ค. เครื่องรูปพรรณทองคำ และเครื่องรูปพรรณทองคำขาว

(2) “เพชรพลอย” หมายความรวมถึง ทับทิม มรกต บุษยราคัม โกเมน โอปอล นิล เพทาย ไพฑูรย์ หยก ไช่มุก และอัญมณีอื่น ๆ ไม่ว่าจะในรูปใด ๆ

¹⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558. มาตรา 20/1 วรรคสาม.

นอกจากนี้ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมาย ดังนี้¹⁸

- อัญมณี หมายถึง รัตนชาติที่เจียรระไนแล้ว หรือแก้วมณีอื่น ๆ นอกจากเพชรพลอย

- รัตนชาติ หมายถึง แก้วที่มีค่า เช่น เพชร ทับทิม มรกต หรือหมายถึง หินหรือแร่ที่มีค่า เมื่อเจียรระไนแล้วจะต้องมีลักษณะสวยงาม คงทน หายาก ราคาแพง และนำมาใช้เป็นเครื่องประดับได้

- ทอง หมายถึง ธาตุแท่งชนิดหนึ่งเนื้อแน่นมาก สีเหลืองสุกปลั่ง เป็นโลหะมีค่า, เรียกเต็มว่า ทองคำ, โบราณกำหนดคุณภาพของเนื้อ ตั้งแต่เนื้อสี่ถึงเนื้อเก้า โดยตั้งพิถีราคาตามเนื้อทอง เช่น ทองเนื้อหก คือ ทองหนัก 1 บาท ราคา 6 บาท ทองเนื้อเก้า คือ ทองหนัก 1 บาท ราคา 9 บาท. (ประกาศ ร. 4), ทองเนื้อเก้านี้เป็นทองแท้เป็นทองบริสุทธิ์ เรียกว่า ทองธรรมชาติ ทองเนื้อแท้ ทองนพคุณ หรือบางที่เรียกว่า ทองชมพูนุท เช่น ดังทองชมพูนุทเนื้อเก้า (สังข์ทอง ตอนตีกลี)

หรือในทางธรณีวิทยา ได้ให้ความหมาย ดังนี้¹⁹

- รัตนชาติ (gemstone) หมายถึง แร่หรือหินบางชนิด หรืออินทรีย์วัตถุธรรมชาติที่นำมาเจียรระไน ตกแต่ง หรือแกะสลัก เพื่อใช้เป็นเครื่องประดับ มีความงาม ทนทาน และหายาก โดยปรกติแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เพชร (diamond) และพลอย (coloured stone) (หมายถึงอัญมณีทุกชนิดยกเว้นเพชร) หากผ่านการตกแต่งหรือเจียรระไนแล้ว เรียกว่า อัญมณี (gem) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วในทางการค้า ไม่อาจแยกศัพท์ gem และ gemstone ออกจากกันได้และมักใช้แทนกัน

ซึ่งการตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัดอาจมีความหมายไปในทางที่เป็นโทษหรือเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้แก่ประชาชนเกินความจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น ในการตีความกฎหมายจึงต้องตีความตามตัวอักษร โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วย ประกอบกับหากตีความตามตัวอักษรดังกล่าวข้างต้น จะไม่สอดคล้องกับหลักมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ที่กำหนดให้มีการบริหารจัดการตามความเสี่ยง (Risk Based Approach: RBA) เช่น นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีหรือทองคำประเภทใดมีความเสี่ยงที่จะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน ก็ควรมีการควบคุมและกำกับดูแลนิติบุคคลประเภทนั้น มิใช่ควบคุมและกำกับดูแลนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีหรือทองคำทุกประเภทโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยง

¹⁸ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/> [2561, 20 พฤษภาคม].

¹⁹ กรมทรัพยากรธรณี (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.dmr.go.th/ewtadmin/ewt/dmr_web/ewt_news.php?nid=96899&filename=index. [2561, 20 พฤษภาคม].

2) การตีความตามเจตนารมณ์ ในบางกรณีการตีความตามตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่อาจทำให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงของบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วย ซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและสกัดกั้นมิให้มีการนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปฟอก และนำเงินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดอาญาต่อไปได้อีก ประกอบกับอาชญากรได้ใช้ช่องทางจากการประกอบอาชีพบางประเภทซึ่งมิใช่สถาบันการเงิน เช่น นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ เป็นแหล่งในการฟอกเงิน จึงได้กำหนดให้นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าวมีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรม และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น จากปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีค่านิยมผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดนิยามของลูกค้าและผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว และปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน (Know Your Customer: KYC) และตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) ของผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ ตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 4.1-4.3 ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบบางประการแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

4.4.1 ผลกระทบต่อนิติบุคคลผู้ประกอบการอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ

นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีหรือทองคำบางประเภทที่อาชญากรไม่นิยมใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน แต่ต้องมีภาระหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมและหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ผลกระทบอาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการตามมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กล่าวคือ

1) ปริมาณการซื้อขายน้อยลง ด้วยเหตุที่ต้องมีการจัดให้ลูกค้าแสดงตนโดยการขอข้อมูลส่วนตัวของลูกค้า เช่น ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ เป็นต้น และอาจส่งผลให้อาชญากรหรือลูกค้าที่ไม่อยากเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว หลบเลี่ยงโดยใช้ช่องทาง การซื้อขายอัญมณีและทองคำกับบุคคลธรรมดาซึ่งไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายนี้แทน

2) จากข้อ 1) ทำให้รายได้ของนิติบุคคลผู้ประกอบการดังกล่าวลดลง เนื่องจากมีลูกค้า น้อยลง โดยเฉพาะลูกค้ารายใหญ่ที่ไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ส่งผลต่อรายได้ทางธุรกิจและก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อการดำเนินกิจการและการจ้างงานของพนักงาน

3) ก่อให้เกิดภาระในการรายงานการทำธุรกรรม และการเก็บรักษาข้อมูล โดยต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น เพิ่มพนักงานเพื่อจัดเก็บข้อมูลของลูกค้า จัดหาสถานที่เก็บข้อมูล เป็นต้น นอกจากนี้ จะต้องจัดพนักงานที่มีอยู่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรม อันเป็นการสูญเสียพนักงานที่มีอยู่จากการปฏิบัติงานปกติ

4) ก่อให้เกิดความรับผิดชอบทางกฎหมายเพิ่มมากขึ้น เช่น การที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย หากรายงานธุรกรรมผิดพลาดหรือไม่ครบถ้วน อาจถูกลงโทษตามกฎหมาย หรืออาจถูกสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากร เป็นต้น

4.4.2 ผลกระทบต่อประชาชนผู้ทำธุรกรรม

นอกจากผลกระทบที่เกิดแก่นิติบุคคลผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำแล้ว ในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจก่อให้เกิดผลกระทบบางประการแก่ประชาชนผู้ทำธุรกรรมกับนิติบุคคลดังกล่าวได้ ดังนี้

1) ก่อให้เกิดภาระในการทำธุรกรรม โดยประชาชน นักธุรกิจ นักลงทุน ผู้ประสงค์จะทำธุรกรรม จะต้องจัดเตรียมข้อมูลการแสดงตน เพื่อใช้ในการทำธุรกรรมกับนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าว ซึ่งเพิ่มความยุ่งยากและสูญเสียเวลาในการประกอบธุรกิจของบุคคลเหล่านั้น

2) ก่อให้เกิดรายจ่ายเพิ่มขึ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายใดๆ อันเกิดขึ้นจากการที่กำหนดให้นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าวต้องจัดทำเอกสารเพื่อการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า รวมทั้งรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นในการดำเนินการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด หากนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าวผลักภาระค่าใช้จ่ายนั้นแก่ลูกค้าที่ทำธุรกรรม โดยการเพิ่มราคาของอัญมณีและทองคำ ส่งผลให้ลูกค้าต้องชำระราคาของอัญมณีและทองคำแพงขึ้น

4.4.3 ผลกระทบต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

นอกจากนี้ ก็ส่งผลกระทบต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนี้

1) เป็นการเพิ่มภาระให้แก่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ต้องรับรายงานการทำธุรกรรมเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์รายงานธุรกรรมเพื่อหาร่องรอยทางการเงินหรือวิเคราะห์วิธีการในการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) เพิ่มภาระให้แก่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการที่ต้องกำกับดูแลนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าวให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมีเป็นจำนวนมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและผลักดันให้ร้านค้าทองและอัญมณีจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคล โดยได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่มากกว่าบุคคลธรรมดา เช่น ยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์ให้แก่บุคคลธรรมดาที่โอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์และ

ทรัพย์สินใดๆ ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จดทะเบียนตั้งแต่ 10 สิงหาคม 2559 – 31 ธันวาคม 2560 เป็นต้น

3) เพิ่มค่าใช้จ่ายสำหรับจัดจ้างบุคลากรเพื่อดำเนินการในข้อ 1) และ 2) ส่งผลให้สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน